

Sylabus przedmiotu / modułu kształcenia		
Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia:		Behavior zwierząt gospodarskich i dzikich
Nazwa w języku angielskim:		Behavior of livestock and wild animals
Język wykładowy:	polski	
Kierunek studiów, dla którego przedmiot jest oferowany:		Zoopsychologia z animaloterapią
Jednostka realizująca:	Instytut Zootechniki i Rybactwa	
Rodzaj przedmiotu/modułu kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny):		obligatoryjny
Poziom modułu kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia):		Pierwszego stopnia
Rok studiów:	2	
Semestr:	4	
Liczba punktów ECTS:	5	
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu:		Prof. dr hab. Piotr Guliński
Imię i nazwisko prowadzących zajęcia:		Prof. dr hab. Piotr Guliński; dr hab. Roman Niedziółka; dr hab. Krzysztof Młynek; dr hab. Andrzej Zybert; dr hab. Elżbieta Bombik; dr hab. Krzysztof Górski
Założenia i cele przedmiotu:		Celem przedmiotu jest przedstawienie wiedzy z zakresu zachowania wybranych gatunków zwierząt gospodarskich i dzikich oraz wzorcami i typami ich behawioru. W przypadku zwierząt gospodarskich ważnym elementem nauczania jest uświadomienie studentom znaczenia behawioru zwierząt w ocenie ich dobrostanu i użytkowości.
Symbol efektu	Efekt uczenia się: WIEDZA	Symbol efektu kierunkowego
W01	Zna i rozumie formy zachowania wybranych gatunków zwierząt gospodarskich i dzikich.	K_W11
W02	Rozumie znaczenie oddziaływania środowiska zewnętrznego na modyfikację behawioru zwierząt. Rozumie znaczenie typów zachowania w ocenie dobrostanu i użytkowości wybranych gatunków zwierząt gospodarskich.	K_W18
Symbol efektu	Efekt uczenia się: UMIEJĘTNOŚCI	Symbol efektu kierunkowego
U01	Potrafi definiować najważniejsze pojęcia związane z zachowaniem wybranych gatunków zwierząt gospodarskich i dzikich.	K_U03
U02	Potrafi opisać relacje pomiędzy typami zachowania zwierząt gospodarskich i dzikich a możliwościami wykorzystania ich potencjału hodowlanego.	K_U010
Symbol efektu	Efekt uczenia się: KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Symbol efektu kierunkowego
K01	Rozumie potrzebę ciągłego dokształcania się i aktualizowania wiedzy.	K_K01
Forma i typy zajęć:		Wykłady, ćwiczenia
Wymagania wstępne i dodatkowe:		
Anatomia zwierząt, Fizjologia zwierząt		

Treści modułu kształcenia:

Zwierzęta gospodarskie (było, świnie, owce i kozy)

Typy behawioru u zwierząt gospodarskich. Zachowania społeczne, okołozwieniowe, płciowe i macierzyńskie. Zachowania nabyte i wrodzone. Wpływ różnych czynników na okołozwieniowe zachowanie się zwierząt. Sen jako jeden z ważnych czynników kształtujących rozwój, cechy produkcyjne i dobrostan zwierząt gospodarskich. Wykorzystanie wybranych typów zachowania w zarządzaniu stadami zwierząt gospodarskich. Zachowanie się zwierząt na fermach wielkostadnych. Antagonizmy i zachowania agresywne. Rola zmysłów w behawiorze zwierząt. Instynktowne zachowanie zwierząt.

Zwierzęta dzikie

Zachowanie się zwierząt dzikich jako wynik doboru naturalnego. Organizacja behawioru zwierząt dzikich w przestrzeni i w czasie. Charakterystyka zachowania się wybranych gatunków zwierząt dzikich.

Literatura podstawowa:

1. Guliński P., 2017: Wybrane elementy zachowania bydła w: Bydło domowe hodowla i użytkowanie. Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa, 342-365.
2. Zwolińska – Bartczak I., 2005: Behavior bydła w: Hodowla bydła - Litwińczuk Z., Szulc T.,(red.), 361-373. PWRiL, Warszawa.
3. Nowicki J., Klocek Cz., 2019: Behawior i utrzymanie świń w: Hodowla i chów świń – Rekiel A., Szwaczkowski T., Eckert R., (red.). Wyd. UP Poznań.
4. Tajchman K., Czyżowski P., Drozd L., 2019. Zwierzęta dzikie w: Behawior zwierząt - Janczarek I., Karpiński M.,(red.). Wyd. UP Lublin.
5. Kaleta T., 2008. Zachowanie się zwierząt. Zarys problematyki. Wyd. SGGW.
6. Grandin T., Deesing M., 2008: Humane livestock handling. Storey Publishing.
7. Hulsen J., Scheepens K., 2014: Sygnały świń. Wyd. APRA.

Literatura dodatkowa:

1. Guliński P., Młynek K., Salamończyk E., 2015: Jak długo śpią krowy mleczne?. Prz. Hod., 2, 14-16.
2. Guliński P., Salamończyk E., Młynek K., 2014: Okołozwieniowe zachowanie bydła mlecznego. Wiad. Zoot., 52(2), 57-69.
3. Guliński P., Salamończyk E., Młynek K., 2014: Czy bydło jest gatunkiem crepuscularnym?. Bydło 7, 50-52.
4. Guliński P., Salamończyk E., Młynek K., 2014: Czy odpoczynek bydła jest priorytetowym typem ich zachowania?. Bydło 11, 52-55.
5. Neja W., Bogucki M., Kowalski P., 2009: Aktywność dobową bydła wybranych ras w zależności od częstotliwości podawania paszy. Rocz. Nauk. PTZ., 4, 267 – 274.
6. Sołtysik T., Nogalski Z., 2010: The effects of social hierarchy in a dairy cattle herd on milk yield. Pol. J. Natur. Sc., 25(1), 22-30.
7. Lorenz K., 2005: Rozmawiał z bydłkami, ptakami i rybami. PIW, Warszawa.
8. Grandin T., 2011: Zwierzęta czynią nas ludźmi. Wyd. Media Rodzina, Poznań.

Planowane formy/działania/metody dydaktyczne:

Wykład z wykorzystaniem materiałów multimedialnych. Metoda podająca: wyjaśnienie i objaśnienie z wykorzystaniem materiałów multimedialnych.

Sposoby weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta:

Efekty kształcenia sprawdzane są na kolokwium oraz egzaminie końcowym.

Forma i warunki zaliczenia:

1. Egzamin. Przedział punktacji: 91-100 – 5.0; 81-90 – 4.5; 71-80 – 4.0; 61-70 – 3.5; 51-60 – 3.0; 0-50 – 2.0
2. Warunek uzyskania zaliczenia ćwiczeń: obecność na ćwiczeniach i uzyskanie co najmniej 51%

punktów. Przedział punktacji: 91-100 – 5.0; 81-90 – 4.5; 71-80 – 4.0; 61-70 – 3.5; 51-60 – 3.0; 0-50 – 2.0.

3. Poprawy: zgodnie z regulaminem studiów.

Bilans punktów ECTS:

Studia stacjonarne

Aktywność	Obciążenie studenta
Udział w wykładach	30
Udział w ćwiczeniach	30
Samodzielne przygotowanie się do ćwiczeń	20
Udział w konsultacjach godz. z przedmiotu	5
Samodzielne przygotowanie się do kolokwiów	15
Przygotowanie się do egzaminu i obecność na egzaminie	25
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	125
Punkty ECTS za przedmiot	5

Sylabus przedmiotu / modułu kształcenia		
Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia:		Diagnostyka genetyczna
Nazwa w języku angielskim:	Genetic diagnostics	
Język wykładowy:	polski	
Kierunek studiów, dla którego przedmiot jest oferowany:		zoopsychologia z animaloterapią
Jednostka realizująca:	Instytut Zootechniki i Rybactwa	
Rodzaj przedmiotu/modułu kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny):		fakultatywny
Poziom modułu kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia):		pierwszy stopień
Rok studiów:	drugi	
Semestr:	czwarty	
Liczba punktów ECTS:	4	
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu:		dr hab. inż. Ewa Wójcik, profesor uczelni
Imię i nazwisko prowadzących zajęcia:		dr hab. inż. Ewa Wójcik, prof. Uczelni, dr hab. inż. Katarzyna Andraszek, prof. uczelni
Założenia i cele przedmiotu:		Zapoznanie studentów z technikami wykorzystywanymi w diagnostyce genetycznej, cytogenetycznej oraz diagnostyce chorób genetycznych.
Symbol efektu	Efekt uczenia się: WIEDZA	Symbol efektu kierunkowego
W01	Potrafi scharakteryzować przyczyny zaburzeń funkcjonowania organizmu wywołanych mutacjami i niestabilnościami genetycznymi.	K_W03
W02	Rozumie mechanizmy molekularne oraz cytogenetyczne w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu zwierzęcego oraz wpływu patogenów na materiał genetyczny	K_W05, K_W06
W03	Ma wiedzę na temat czynników endogennych i egzogennych warunkujących powstawanie chorób genetycznych. Rozpoznaje najczęściej występujące choroby genetyczne zwierząt. Zna choroby i zespoły chorobowe człowieka uwarunkowane genetycznie, które predysponują do animaloterapii.	K_W13, K_W24
Symbol efektu	Efekt uczenia się: UMIEJĘTNOŚCI	Symbol efektu kierunkowego
U01	Potrafi dobrać odpowiednie metody genetyczne do identyfikacji mutacji, niestabilności i wynikających z nich chorób genetycznych u zwierząt.	K_U06

U02	Potrafi interpretować prawidłowe i nieprawidłowe kariotypy oraz zastosować specjalistyczne programy komputerowe w identyfikacji i ocenie nieprawidłowości kariotypu.	K_U07
Symbol efektu	Efekt uczenia się: KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Symbol efektu kierunkowego
K01	Jest gotów do ciągłego dokształcania się i aktualizowania wiedzy z zakresu diagnostyki genetycznej.	K_K01
K02	Jest gotowy do odpowiedzialności zawodowej i etycznej przy wykonywaniu analiz genetycznych i ich interpretacji.	K_K05
Forma i typy zajęć:	Wykład, ćwiczenia lab	
Wymagania wstępne i dodatkowe:		
Znajomość elementarnych pojęć z zakresu genetyki molekularnej i cytogenetyki.		
Treści modułu kształcenia:		
<p>Terminologia z zakresu genetyki molekularnej i cytogenetycznej. Techniki wykorzystywane w diagnostyce uszkodzeń DNA, chromatyny, chromosomów, chorób i zespołów z nimi związanych (metody klasyczne, cytogenetyka molekularna). Szczegółowa budowa chromosomów mejoetycznych i mitotycznych oraz pojęcia związane z kariotypem. Metody hodowli i izolacji chromosomów. Czynniki zaburzające proces hodowli in vitro. Ocena uzyskanych preparatów chromosomowych. Metody barwienia chromosomów. Sporządzanie kariogramów i ideogramów w systemie CSS Multiscan. Analiza kariotypów. Cytogenetyczne skutki uszkodzeń materiału genetycznego. Choroby uwarunkowane mutacjami. Wpływ zaburzeń chromosomów na zachowanie. Polimorficzne cechy chromosomów w różnych jednostkach chorobowych. Badania cytogenetyczne wykorzystane w identyfikacji zaburzeń procesu spermatogenezy. Genetyczne podstawy nowotworów. Apoptoza. Genetyczne podstawy wrażliwości na stres.</p>		
Literatura podstawowa:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Świtoński M., Słota E., Jaszczak K. 2006: Diagnostyka cytogenetyczna zwierząt domowych. Wydawnictwo AR im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu. 2. Olszewska M.J. 1981: Metody badania chromosomów. Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa. Charon K.M., Świtoński M. 2012: Genetyka i genomika zwierząt. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa. 3. Kosowska B., Nowicki B. 1999: Genetyka weterynaryjna. PZWL, Warszawa 4. Węgleński P. 2012: Genetyka molekularna. Wyd. PWN, Warszawa (i wydania późniejsze). 5. Turner P.C. Biologia molekularna. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 6. Srebnik M.I., Tomaszewska A., Badania cytogenetyczne w praktyce klinicznej. Wydawnictwo: PZWL 		
Literatura dodatkowa:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Winter P.C., Hickey G.I., Fletcher H.L. 2001: Genetyka – krótkie wykłady. PWN, Warszawa (i wydania późniejsze). 2. Chmielewska-Ignatowicz T., Jewdokimow M., Diagnostyka genetyczna i choroba nowotworowa jako zjawiska społeczno-kulturowe. Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego 		

3. Buchowicz J. 2006. Biotechnologia molekularna. Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa (i wydania późniejsze).
4. Rogalska S. Małuszyńska J., Olszewska M.J., 2005: Podstawy cytogenetyki roślin. PWN, Warszawa
5. Brown T.A. 2009, 2012. Genomy. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
6. Bamshad M.J., Carey J., Jorde L.B. Genetyka medyczna. Wydawnictwo: Urban & Partner

Planowane formy/działania/metody dydaktyczne:

Wykład i ćwiczenia z wykorzystaniem środków multimedialnych, ćwiczenia laboratoryjne.

Sposoby weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta:

Kolokwia (test, pytania otwarte).

Forma i warunki zaliczenia:

1. Zaliczenie na ocenę.
2. Warunkiem uzyskania zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie pozytywnej oceny z kolokwium (co najmniej 51% ogólnej liczby punktów).
3. Przedział punktacji w % (ocena): 0-50 (2,0); 51-60 (3,0); 61-70 (3,5); 71-80 (4,0); 81-90 (4,5); 91-100 (5,0)
4. Poprawy: zgodnie z regulaminem studiów.

Bilans punktów ECTS:

Studia stacjonarne

Aktywność	Obciążenie studenta
Udział w wykładach	15 godz.
Udział w ćwiczeniach	35 godz.
Konsultacje	5 godz.
Przygotowanie do ćwiczeń	15 godz.
Przygotowanie do kolokwiów	30 godz.
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	100 godz.
Punkty ECTS za przedmiot	4

Sylabus przedmiotu / modułu kształcenia		
Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia:		Użytkowanie i zachowanie ptaków
Nazwa w języku angielskim:		The use and behavior of birds
Język wykładowy:	polski	
Kierunek studiów, dla którego przedmiot jest oferowany:		zoopsychologia z animaloterapią
Jednostka realizująca:		Instytut Zootechniki i Rybactwa
Rodzaj przedmiotu/modułu kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny):		obowiązkowy
Poziom modułu kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia):		pierwszy stopień
Rok studiów:	drugi	
Semestr:	czwarty	
Liczba punktów ECTS:	2	
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu:		dr Urszula Zaremba
Imię i nazwisko prowadzących zajęcia:		dr Urszula Zaremba
Założenia i cele przedmiotu:		Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z użytkowaniem ptaków oraz z poznaniem zachowania tego gatunku.
Symbol efektu	Efekt uczenia się: WIEDZA	Symbol efektu kierunkowego
W01	Ma wiedzę z zakresu fizjologii ptaków i zna czynniki kształtujące procesy fizjologiczne organizmu.	K_W 06
W02	Zna gatunki i rasy ptaków domowych, towarzyszących i dzikich.	K_W 07
W03	Zna kryteria oceny dobrostanu ptaków z zależności od kierunku ich użytkowania.	K_W 09
W04	Zna zagadnienia behawioralne ptaków w kontakcie z człowiekiem i zwierzętami.	K_W 11
W05	Zna czynniki i rozumie ich wpływ na powstawanie schorzeń u ptaków domowych, dzikich i towarzyszących.	K_W 13
W06	Ma wiedzę z zakresu obowiązujących procedur w zakresie norm technicznych budynków dla ptaków domowych i pomieszczeń oraz klatek dla ptaków towarzyszących.	K_W 20
Symbol efektu	Efekt uczenia się: UMIEJĘTNOŚCI	Symbol efektu kierunkowego

U01	W oparciu o wiedzę z zakresu dobrostanu potrafi zapewnić ptakom optymalne warunki bytowania, dostosowane do gatunku i kierunku użytkowania.	K_U04
U02	Potrafi prawidłowo interpretować przepisy prawne dotyczące ochrony zdrowia ptaków domowych, towarzyszących i dzikich.	K_U05
U03	Potrafi wybrać i przygotować ptaki do dalszego chowu i hodowli z uwzględnieniem ich predyspozycji genetycznych.	K_U09
U04	Umie prawidłowo dobrać receptury żywieniowe dla ptaków domowych i towarzyszących i opracować metody dokarmiania ptaków dzikich.	K_U12
U05	Potrafi ocenić zachowanie ptaków i przeprowadzić ich ocenę, umożliwiającą wyeliminowanie czynników niekorzystnie oddziałujących na ptaki.	K_U14
Symbol efektu	Efekt uczenia się: KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Symbol efektu kierunkowego
K01	Widzi potrzebę stałego pogłębiania wiedzy i ciągłego dokształcania się.	K_K01
K02	Ma świadomość etyki wykonywanego zawodu i potrzebę odpowiedzialności za zdrowie i właściwe warunki utrzymania ptaków.	K_K07 K_K08
Forma i typy zajęć:	Wykład, ćwiczenia laboratoryjne, ćwiczenia terenowe.	
Wymagania wstępne i dodatkowe:		
Biologia i ekologia ptaków, behawior ptaków.		
Treści modułu kształcenia:		
<p>Pochodzenie ptaków. Biologia i cechy charakterystyczne ptaków. Charakterystyka ptaków domowych, towarzyszących i dzikich (gatunki, rasy, odmiany). Uwarunkowania anatomiczno-fizjologiczne ptaków w zakresie wyboru kierunku ich użytkowania, systemu utrzymania i sposobu żywienia. Określenia możliwości wykorzystania ptaków domowych do produkcji towarowej, ptaków towarzyszących do rekreacji i użytkowania hobbystycznego. Budynki dla ptaków domowych, pomieszczenia i klatki dla ptaków towarzyszących wraz z niezbędnym wyposażeniem. Ocena zachowania ptaków i czynników je kształtujących. Określenie czynników środowiskowych (światło, wybiegi, woliery, żywienie) wpływających na użytkowanie towarowe, hobbystyczne i terapeutyczne ptaków. Specyficzne, gatunkowe zachowania ptaków. Znajomość behawioru ptaków w aspekcie wykorzystania ich w służbie człowieka.</p>		
Literatura podstawowa:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Uglorz Manfred, 2017. Atlas ptaków ozdobnych. Wydawnictwo SBM Renata Gmitrzak. 2. Lang A., 2005. Ptaki ozdobne od A do Z. Delta Agencja Wydawnicza. 3. Zientek H., 2014. Ptaki ozdobne. Encyklopedia. Bielsko-Biała Wydawnictwo Dragon. 4. Schmidt H., 2007, Gołębie: rasy, hodowla. Wydawnictwo RM, Warszawa. 5. Jankowski J. 2012. Hodowla i użytkowanie drobiu. PWRiL Warszawa. 6. Mackrott Heinrich, 2015. Poradnik dobrego hodowcy. Gołębie. Wydawnictwo RM. 		

7. Jankowski J., 2012. Hodowla i użytkowanie drobiu. PWRiL, Warszawa.
8. Majewska T. 2006. Drobiarstwo niekonwencjonalnie. Wyd. Oficyna Wydawnicza „HOŻA”, Warszawa.
9. Świerczewska E., Stępińska M., Niemiec J. 1999. Chów kur. Fundacja-Rozwój SGGW, Warszawa.
10. Marchowski D. 2015. Ptaki Polski. Wyd. SBM.
11. Kruszewski A. 2000. Hodowla ptaków ozdobnych. Gatunki, pielęgnacja, choroby.

Literatura dodatkowa:

1. Nowa EXOTA - dwumiesięcznik
2. Fauna & Flora – miesięcznik
3. Polskie drobiarstwo – miesięcznik
4. Ostrowski D., Banaszewska D. 2019. Warunki hodowli papug australijskich na przykładzie rodziny kakaduowatych (Cacatuidae). Wiadomości Zootechniczne, 3:123-129.
5. Ostrowski D., Banaszewska D., Biesiada-Drzazga B. 2019. Ocena lęgów aleksandretty obrożnej (*Psittacula krameri*) w hodowli indywidualnej. Roczniki Naukowe Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, 3: 41-50.
6. Banaszewska D., Ostrowski D., Biesiada-Drzazga B., Andrasz K., Gorski K., Flis-Chrusciel M. 2015. The influence of different breeding units and breeding systems on reproductive results of cockatiels (*Nymphicus hollandicus*). Acta Scientiarum Polonorum. Zootechnica, 1:15-24.
7. Zaremba U., Zbieć A., Kasprzykowski Z. 2019. Kleptopasożytnictwo pokarmowe kawki *Corvus monedula* i gawrona *C. frugilegus* w okresie jesiennym i zimowym. Ornithologica, 60: 40-46.
8. Zaremba U., Golawski A., Kasprzykowski Z. 2022. Variation in growth patterns of Marsh Harrier *Circus aeruginosus* nestlings: effects of hatching order, nestling subperiod, brood size and weather conditions. J Ornithol. 163: 457–467.

Planowane formy/działania/metody dydaktyczne:

Wykłady z wykorzystaniem technik multimedialnych. Ćwiczenia laboratoryjne z wykorzystaniem żywych okazów ptaków utrzymywanych w zwierzętarni IZiR, ćwiczenia praktyczne w terenie - rozpoznawanie gatunków ptaków różnych środowisk, ćwiczenia terenowe w amatorskich hodowlach ptaków ozdobnych.

Sposoby weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta:

Kolokwia (test wyboru i pytania otwarte), zaliczenie ćwiczeń laboratoryjnych.

Forma i warunki zaliczenia:

1. Egzamin.
2. Warunkiem uzyskania zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie pozytywnej oceny z kolokwium (co najmniej 51% ogólnej liczby punktów).
3. Przedział punktacji w % (ocena): 0-50 (2,0); 51-60 (3,0); 61-70 (3,5); 71-80 (4,0); 81-90 (4,5); 91-100 (5,0).
4. Poprawy: zgodnie z regulaminem studiów.

Bilans punktów ECTS:

Studia stacjonarne

Aktywność

Obciążenie studenta

Udział w wykładach

15 godz.

Udział w ćwiczeniach	15 godz.
Konsultacje	5 godz.
Przygotowanie do ćwiczeń	5 godz.
Przygotowanie do kolokwium	10 godz.
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	50 godz.
Punkty ECTS za przedmiot	2

Sylabus przedmiotu / modułu kształcenia		
Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia:		Farmakologia w zaburzeniach behawioralnych
Nazwa w języku angielskim:	Pharmacology in behavioral disorders	
Język wykładowy:	polski	
Kierunek studiów, dla którego przedmiot jest oferowany:		zoopsychologia z animaloterapią
Jednostka realizująca:	Instytut Zootechniki i Rybactwa	
Rodzaj przedmiotu/modułu kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny):		obowiązkowy
Poziom modułu kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia):		pierwszy stopień
Rok studiów:	drugi	
Semestr:	czwarty	
Liczba punktów ECTS:	2	
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu:		lekarz weterynarii Paweł Prokopowicz
Imię i nazwisko prowadzących zajęcia:		lekarz weterynarii Paweł Prokopowicz, lekarz weterynarii Ewa Latusek
Założenia i cele przedmiotu:		Student zna zasady stosowania leczenia farmakologicznego zwierząt w przypadkach występowania zaburzeń behawioralnych.
Symbol efektu	Efekt uczenia się: WIEDZA	Symbol efektu kierunkowego
W01	Zna procesy fizjologiczne zachodzące u zwierząt oraz konsekwencje zaburzeń prawidłowego funkcjonowania narządów.	K_W02
W02	Zna biologiczne uwarunkowania zaburzeń behawioralnych u zwierząt.	K_W03
W03	Zna wymagania i potrzeby behawioralne zwierząt poszczególnych gatunków, zapewniające im dobrostan. Zna skutki działania stresu na organizm zwierzęcy.	K_W09
W04	Zna procesy neurofizjologiczne związane z działaniem leków naczynności ośrodkowego układu nerwowego.	K_W13
Symbol efektu	Efekt uczenia się: UMIEJĘTNOŚCI	Symbol efektu kierunkowego
U01	Potrąfi wykorzystać zdobytą wiedzę z zakresu behawioru i kryteriów dobrostanu w wyborze odpowiednich leków (pod opieką lekarza weterynarii) w zaburzeniach behawioralnych u zwierząt towarzyszących oraz optymalnego sposobu ich dawkowania.	K_U03 K_U04

U02	Potrafi ciągle pogłębiać i aktualizować wiedzę z zakresu farmakologii w zaburzeniach behawioralnych zwierząt.	K_U22
Symbol efektu	Efekt uczenia się: KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Symbol efektu kierunkowego
K01	Jest gotów do stałego doksztalcania się i śledzenia aktualnych osiągnięć zakresu farmakologii w zaburzeniach behawioralnych zwierząt w dostępnych czasopismach i publikacjach naukowych.	K_K02
K02	Jest gotów podjąć zawodową odpowiedzialność za podejmowane decyzje wobec ludzi i zwierząt.	K_K05 K_K07
K03	Jest gotów do ciągłej współpracy zarówno z jednostkami naukowymi, jak i z podmiotami praktykującymi w celu wymiany doświadczeń i spostrzeżeń praktycznych dotyczących zaburzeń behawioru u zwierząt.	K_K07
Forma i typy zajęć:	Wykład	
Wymagania wstępne i dodatkowe:		
Podstawy biologii gatunku poszczególnych zwierząt. Podstawy fizjologii i zwierząt poszczególnych gatunków. Etologia i dobrostan zwierząt.		
Treści modułu kształcenia:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Wpływ chorób somatycznych na występowanie zaburzeń zachowania zwierząt poszczególnych gatunków. 2. Zapobieganie niepożądanym zachowaniom u psów. 3. Profilaktyka niepożądanych zaburzeń u kotów. 4. Terapia problemowych zachowań kotów. 5. Rozwiązywanie problemów behawioralnych u psów. 6. Brudzenie w domu przez psy. 7. Nieprawidłowe załatwianie potrzeb fizjologicznych przez koty. 8. Zaburzenia zachowania u starych zwierząt. 9. Stres i jego skutki. 10. Separacja zwierząt. 11. Fobie dźwiękowe. 12. Reakcje agresywne wobec znajomych i nieznajomych ludzi i zwierząt. 13. Agresja u kotów. 14. Zachowania kompulsywne psów i kotów. 15. Farmakoterapia, feromony i terapie alternatywne. 16. Postępowanie behawioralne z psem i kotem i kierowanie ich do adopcji. 		
Literatura podstawowa:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Maślanka T. 2014, Farmakologia kliniczna małych zwierząt. Wybrane zagadnienia. Skrypt dla studentów weterynarii. UWM Olsztyn. 2. Kudła J., Jagodzińska-Górska D., Leszczyńska B. 2016, Medycyna behawioralna psów i kotów. Wydawnictwo: Galaktyka. 3. Wilczek Ch., Merl K. 2017. Medycyna weterynaryjna. Kompendium. PZWL, Warszawa. 4. Crowell-Davis S., Murray T. 2006, Veterinary psychopharmacology. Blackwell Publishing. 		

5. Hart B. L., Hart L.A., Bain M. J. 2006, Canine and feline behavior therapy. Blackwell Publishing.
6. O’Heare J. 2009, Zachowania agresywne u psów: analiza przypadków, zapobieganie i terapia behawioralna. Galaktyka.

Literatura dodatkowa:

1. Maddison Jill E., Volk Holger A., Church David B. 2017, Jak myśleć klinicznie w praktyce. Wydawnictwo: Galaktyka.
2. Miesięczniki i czasopisma branżowe.

Planowane formy/działania/metody dydaktyczne:

Wykłady wspomagane technikami multimedialnymi.

Sposoby weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta:

Kolokwia (test wyboru i pytania otwarte), zaliczenie ćwiczeń laboratoryjnych.

Forma i warunki zaliczenia:

1. Zaliczenie na ocenę.
2. Warunkiem uzyskania zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie pozytywnej oceny z kolokwium (co najmniej 51% ogólnej liczby punktów).
3. Przedział punktacji w % (ocena): 0-50 (2,0); 51-60 (3,0); 61-70 (3,5); 71-80 (4,0); 81-90 (4,5); 91-100 (5,0).

Poprawy: zgodnie z regulaminem studiów.

Bilans punktów ECTS:

Studia stacjonarne

Aktywność	Obciążenie studenta
Udział w wykładach	30 godz
Udział w ćwiczeniach	-
Konsultacje	5 godz.
Przygotowanie do ćwiczeń	-
Przygotowanie do kolokwium	5 godz.
Przygotowanie do zaliczenia na ocenę	10 godz.
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	50 godz.
Punkty ECTS za przedmiot	2

Sylabus przedmiotu / modułu kształcenia		
Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia:		Cytogenetyka zwierząt towarzyszących
Nazwa w języku angielskim:		Cytogenetics of companion animals
Język wykładowy:		polski
Kierunek studiów, dla którego przedmiot jest oferowany:		zoopsychologia z animaloterapią
Jednostka realizująca:		Instytut Zootechniki i Rybactwa
Rodzaj przedmiotu/modułu kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny):		fakultatywny
Poziom modułu kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia):		pierwszy stopień
Rok studiów:		drugi
Semestr:		czwarty
Liczba punktów ECTS:		4
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu:		dr hab. inż. Ewa Wójcik, prof. uczelni
Imię i nazwisko prowadzących zajęcia:		dr hab. inż. Ewa Wójcik, prof. uczelni, dr hab. inż. Katarzyna Andraszek, prof. uczelni
Założenia i cele przedmiotu:		Zapoznanie studentów z pojęciami cytogenetycznymi oraz struktura prawidłowych i nieprawidłowych kariotypów zwierzęttowarzących.
Symbol efektu	Efekt uczenia się: WIEDZA	Symbol efektu kierunkowego
W01	Potrafi scharakteryzować przyczyny zaburzeń funkcjonowania organizmu wywołanych zmianami w chromosomach.	K_W03
W02	Rozumie mechanizmy cytogenetyczne w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu zwierzęcego oraz wpływu różnorodnych patogenów na materiał genetyczny.	K_W05, K_W06
W03	Ma wiedzę na temat czynników endogennych i egzogennych uszkadzających chromosomy i warunkujących powstawanie chorób. Rozpoznaje najczęściej występujące choroby genetyczne zwierzęti zespoły chorobowe człowieka uwarunkowane genetycznie, które predysponują do animaloterapii.	K_W13, K_W24
Symbol efektu	Efekt uczenia się: UMIEJĘTNOŚCI	Symbol efektu kierunkowego
U01	Potrafi dobrać odpowiednie metody cytogenetyczne do identyfikacji uszkodzeń materiału genetycznego wynikających z nich chorób genetycznych u zwierząt.	K_U06

U02	Potrafi interpretować prawidłowe i nieprawidłowe kariotypy oraz zastosować specjalistyczne programy komputerowe w identyfikacji i ocenie nieprawidłowości kariotypu.	K_U07
Symbol efektu	Efekt uczenia się: KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Symbol efektu kierunkowego
K01	Jest gotów do ciągłego dokształcania się i aktualizowania wiedzy z zakresu genetyki, cytogenetyki.	K_K01
K02	Jest gotowy do odpowiedzialności zawodowej i etycznej przy wykonywaniu analiz cytogenetycznych i ich interpretacji.	K_K05
Forma i typy zajęć:	Wykład, ćwiczenia lab.	
Wymagania wstępne i dodatkowe:		
Znajomość elementarnych pojęć z zakresu genetyki i cytogenetyki.		
Treści modułu kształcenia:		
<p>Terminologia cytogenetyczna. Techniki wykorzystywane w cytogenetyce. Szczegółowa budowa chromosomów. Kariotypy najważniejszych zwierząt towarzyszących. Metody hodowli i izolacji chromosomów. Hodowla in vitro limfocytów psa, kota, konia. Ocena uzyskanych preparatów chromosomowych. Interpretacja wyników. Metody barwienia preparatów. Sporządzanie kariogramów i ideogramów w systemie CSS Multiscan. Analiza kariotypów prawidłowych i nieprawidłowych. Apoptoza, nekroza, proliferacja, różnicowanie i starzenie się komórek i ich znaczenie w funkcjonowaniu organizmu. Cytogenetyczne skutki uszkodzeń materiału genetycznego. Choroby wywołane uszkodzeniami chromosomów u zwierząt. Genetyczne uwarunkowania nowotworów.</p>		
Literatura podstawowa:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Świtoński M., Słota E., Jaszczak K. 2006: Diagnostyka cytogenetyczna zwierząt domowych. Wydawnictwo AR im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu. 2. Olszewska M.J. 1981: Metody badania chromosomów. Państwowe Wydawnictwo Rolnicze i Leśne, Warszawa. Charon K.M., Świtoński M. 2012: Genetyka i genomika zwierząt. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa. 3. Kosowska B., Nowicki B. 1999: Genetyka weterynaryjna. PZWL, Warszawa 4. Węgleński P. 2012: Genetyka molekularna. Wyd. PWN, Warszawa (i wydania późniejsze). 5. Turner P.C. Biologia molekularna. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 6. Srebnik M.I., Tomaszewska A., Badania cytogenetyczne w praktyce klinicznej. Wydawnictwo: PZWL. 		
Literatura dodatkowa:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Winter P.C., Hickey G.I., Fletcher H.L. 2001: Genetyka – krótkie wykłady. PWN, Warszawa (i wydania późniejsze). 2. Chmielewska-Ignatowicz T., Jewdokimow M., Diagnostyka genetyczna i choroba nowotworowa jako zjawiska społeczno-kulturowe. Wydawnictwo Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego 3. Buchowicz J. 2006. Biotechnologia molekularna. Wydawnictwo Naukowe PWN Warszawa (i wydania późniejsze). 		

4. Rogalska S. Małuszyńska J., Olszewska M.J., 2005: Podstawy cytogenetyki roślin. PWN, Warszawa
5. Brown T.A. 2009, 2012. Genomy. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
6. Bamshad M.J., Carey J., Jorde L.B. Genetyka medyczna. Wydawnictwo: Urban & Partner.

Planowane formy/działania/metody dydaktyczne:

Wykład i ćwiczenia z wykorzystaniem środków multimedialnych, ćwiczenia laboratoryjne.

Sposoby weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta:

Kolokwia (test, pytania otwarte).

Forma i warunki zaliczenia:

1. Zaliczenie na ocenę.
2. Warunkiem uzyskania zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie pozytywnej oceny z kolokwium (co najmniej 51% ogólnej liczby punktów).
3. Przedział punktacji w % (ocena): 0-50 (2,0); 51-60 (3,0); 61-70 (3,5); 71-80 (4,0); 81-90 (4,5); 91-100 (5,0)
4. Poprawy: zgodnie z regulaminem studiów.

Bilans punktów ECTS:

Studia stacjonarne

Aktywność	Obciążenie studenta
Udział w wykładach	15 godz.
Udział w ćwiczeniach	35 godz.
Konsultacje	5 godz.
Przygotowanie do ćwiczeń	15 godz.
Przygotowanie do kolokwίων	30 godz.
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	100 godz.
Punkty ECTS za przedmiot	4

Sylabus przedmiotu / modułu kształcenia		
Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia:		Pierwsza pomoc
Nazwa w języku angielskim:	First aid	
Język wykładowy:	polski	
Kierunek studiów, dla którego przedmiot jest oferowany:		zoopsychologia z animaloterapią
Jednostka realizująca:	Instytut Zootechniki i Rybactwa, Klinika Małych Zwierząt	
Rodzaj przedmiotu/modułu kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny):		fakultatywny
Poziom modułu kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia):		pierwszy stopień
Rok studiów:	drugi	
Semestr:	czwarty	
Liczba punktów ECTS:	4	
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu:		lekarz weterynarii Paweł Prokopowicz
Imię i nazwisko prowadzących zajęcia:		lekarz weterynarii Paweł Prokopowicz, lekarz weterynarii Ewa Latusek, dr inż. Agata Danielewicz
Założenia i cele przedmiotu:		Student zna zasady udzielania pierwszej pomocy w nagłych przypadkach zaburzenia zdrowia i zagrożenia życia zwierząt.
Symbol efektu	Efekt uczenia się: WIEDZA	Symbol efektu kierunkowego
W01	Zna procesy fizjologiczne zachodzące u zwierząt oraz konsekwencje zaburzeń prawidłowego funkcjonowania narządów.	K_W02
W02	Zna biologiczne uwarunkowania zaburzeń homeostazy zwierząt.	K_W03
W03	Zna zasady udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach i zachorowaniach wskutek następstw zaburzeń w funkcjonowaniu procesów biologicznych, biochemicznych i fizjologicznych organizmu zwierzęcego.	K_W03
Symbol efektu	Efekt uczenia się: UMIEJĘTNOŚCI	Symbol efektu kierunkowego
U01	Zna zasady udzielania pierwszej pomocy w nagłych wypadkach i zachorowaniach wskutek następstw zaburzeń w funkcjonowaniu procesów biologicznych, biochemicznych i fizjologicznych organizmu zwierzęcego.	K_U11

U02	Potrafi ciągle pogłębiać i aktualizować wiedzę z zakresu zasad udzielania pierwszej pomocy dla zwierząt w konkretnych przypadkach klinicznych.	K_U22
Symbol efektu	Efekt uczenia się: KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Symbol efektu kierunkowego
K01	Jest gotów do stałego dokształcania się i śledzenia aktualnych osiągnięć z zakresu zasad udzielania pierwszej pomocy dla zwierząt w nagłych wypadkach i zachorowaniach.	K_K02
K02	Jest gotów podjąć zawodową odpowiedzialność za podejmowane decyzje wobec ludzi i zwierząt.	K_K05 K_K07
K03	Jest gotów do ciągłej współpracy zarówno z jednostkami naukowymi, jak i z podmiotami praktykującymi w celu wymiany doświadczeń i spostrzeżeń praktycznych dotyczących zasad udzielania pierwszej pomocy dla zwierząt.	K_K07
Forma i typy zajęć:	Wykład, ćwiczenia laboratoryjne.	
Wymagania wstępne i dodatkowe:		
Podstawy biologii gatunku poszczególnych zwierząt. Podstawy anatomii i fizjologii zwierząt poszczególnych gatunków.		
Treści modułu kształcenia:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Postępowanie z pacjentem w stanie krytycznym. 2. Stany nagłe układu oddechowego. 3. Stany nagłe układu sercowo-naczyniowego. 4. Stany nagłe układu pokarmowego. 5. Stany nagłe układu moczowego. 6. Hematologiczne stany nagłe. Stany nagłe w rozrodzie. 7. Stany nagłe w pediatrii. 8. Stany nagłe w okulistyce. 9. Toksykologiczne stany nagłe. 10. Stany nagłe w dermatologii. 11. Stany nagłe w endokrynologii. 12. Resuscytacja sercowo-płucno-mózgowa. 13. Żywnienie pacjenta w stanie krytycznym. 		
Literatura podstawowa:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Maślanka T. 2014, Farmakologia kliniczna małych zwierząt. Wybrane zagadnienia. Skrypt dla studentów weterynarii. UWM Olsztyn. 2. Wilczek Ch., Merl K. 2017. Medycyna weterynaryjna. Kompendium. PZWL, Warszawa. 3. Hawcroft T. 1998, Psy -pierwsza pomoc. Praktyczny poradnik w nagłych wypadkach. CIBET, Warszawa. 4. Schrey Ch.F. 2012, Leczenie stanów nagłych u małych zwierząt. Wydawnictwo: Medpharm 		
Literatura dodatkowa:		

1. Maddison Jill E., Volk Holger A., Church David B. 2017, Jak myśleć klinicznie w praktyce. Wydawnictwo: Galaktyka.
2. Miesięczniki i czasopisma branżowe.

Planowane formy/działania/metody dydaktyczne:

Wykłady wspomagane technikami multimedialnymi. Ćwiczenia z udziałem zwierząt oraz pomocy dydaktycznych umożliwiających naukę udzielania pierwszej pomocy. Filmy instruktażowe.

Sposoby weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta:

Weryfikacja efektów kształcenia odbędzie się na podstawie kolokwium z zaliczeniem na ocenę.

Forma i warunki zaliczenia:

1. Zaliczenie na ocenę.
2. Warunkiem uzyskania zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie pozytywnej oceny z kolokwium (co najmniej 51% ogólnej liczby punktów).
3. Przedział punktacji w % (ocena): 0-50 (2,0); 51-60 (3,0); 61-70 (3,5); 71-80 (4,0); 81-90 (4,5); 91-100 (5,0).
Poprawa: zgodnie z regulaminem studiów.

Bilans punktów ECTS:

Studia stacjonarne

Aktywność	Obciążenie studenta
Udział w wykładach	15
Udział w ćwiczeniach	30
Konsultacje	5
Przygotowanie do ćwiczeń	20
Przygotowanie do kolokwium	30
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	100
Punkty ECTS za przedmiot	4

Sylabus przedmiotu / modułu kształcenia		
Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia:		Profilaktyka zdrowotna
Nazwa w języku angielskim:	Health profile	
Język wykładowy:	polski	
Kierunek studiów, dla którego przedmiot jest oferowany:		zoopsychologia z animaloterapią
Jednostka realizująca:	Instytut Zootechniki i Rybactwa	
Rodzaj przedmiotu/modułu kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny):		fakultatywny
Poziom modułu kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia):		pierwszego
Rok studiów:	drugi	
Semestr:	czwarty	
Liczba punktów ECTS:	4	
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu:		dr inż. Elżbieta Horoszewicz
Imię i nazwisko prowadzących zajęcia:		dr inż. Elżbieta Horoszewicz ,mgr inż. Anna Jakubczak
Założenia i cele przedmiotu:		Założeniem przedmiotu jest dostarczenie j wiedzy na temat mechanizmów działania metod profilaktycznych i terapeutycznych zaburzeń neurologicznych oraz urazów układu ruchuu psów.
Symbol efektu	Efekt uczenia się: WIEDZA	Symbol efektu kierunkowego
W_01	Zna pojęcia z zakresu fizjoterapii, artrologii, osteologii imiologii.	K_W02
W_02	Ma wiedzę na temat dysfunkcji układu ruchu. Rozpoznaje najczęściej występujące choroby ortopedyczne i neurologiczne oraz zna radiologiczne metody ich obrazowania.	K_W03, K_W09
W_03	Opisuje zasady i techniki fizykoterapii, masażu i kinezyterapii wykorzystywanych w fizjoterapii. Posiada wiedzę jak prawidłowo dbać i chronić układ ruchu szczeniąt oraz jak zmniejszać negatywne następstwa starzenia się psów.	K_W11, K_W13
Symbol efektu	Efekt uczenia się: UMIEJĘTNOŚCI	Symbol efektu kierunkowego
U_01	Wykorzystuje wiedzę jak i kiedy zastosować profilaktykę i rehabilitację wybranych schorzeń ortopedycznych i neurologicznych.	K_U07

U_02	Planuje odpowiednie rozwiązania funkcjonowania na najwyższym poziomie narządu ruchu w każdym etapie życia psa.	K_U11
U_03	Przeprowadza właściwy trening zarówno dla psa zdrowego jak i sportowego.	K_U03
Symbol efektu	Efekt uczenia się: KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Symbol efektu kierunkowego
K_01	Wykonuje samodzielnie różne formy terapeutyczne u psów z dysfunkcjami układu ruchu i układu nerwowego oraz dąży do tego aby prawidłowo wdrażać profilaktykę u zdrowych psów.	K_K08
K_02	Chętnie podejmuje działania prozdrowotne u szczeniąt i młodych psów. Wykazuje kreatywność podczas realizowania określonych zadań.	K_K04, K_K09
Forma i typy zajęć:	Wykłady, ćwiczenia lab	
Wymagania wstępne i dodatkowe:		
Podstawy anatomii i fizjologii zwierząt. Ogólna wiedza kynologiczna.		
Treści modułu kształcenia:		
Fizjoterapia – cele, zalety i założenia kiedy stosować. Wybrane zagadnienia artrologii i osteologii. Miologia. Ortopedia Masaż – rodzaje, zastosowanie i przeciwwskazania. Fizykoterapia i Kinezyterapia. Pies senior – zmniejszenie negatywnych następstw starzenia się. Wybrane elementy badania psa dla potrzeb fizjoterapii. Profilaktyka narządu ruchu. Bezpieczny fitness dla zdrowego psa.		
Literatura podstawowa:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bockstahler B., Levine D., Millis D. 2004. Fizjoterapia psów i kotów. Wyd. Galaktyka, Łódź. 2. Millis D., Levine D., Taylor R. 2007 (dodruk 2016). Rehabilitacja psów. Wyd. Edra Urban & Partner, Wrocław. 3. Robertson J., Mead A. 2013. Fizjoterapia i masaż psów. Wyd. Galaktyka, Łódź. 4. Montesinos G. 2017. Fizjoterapia i rehabilitacja w weterynarii. Wyd. Edra Urban & Partner, Wrocław. 		
Literatura dodatkowa:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Case L. 2010 (dodruk 2016). Pies zachowanie, żywienie i zdrowie. Galaktyka, Łódź. 2. Dyce K.M., Sack W.O., Wensing C.J.G. 2011. Anatomia weterynaryjna. Wyd. Edra Urban & Partner, Wrocław. 3. Done S., Goody P., Evans S., Stickland N. 2015. Atlas anatomii psa i kota. Wyd. Edra Urban & Partner, Wrocław 		
Planowane formy/działania/metody dydaktyczne:		
<p>Wykład z wykorzystaniem materiałów multimedialnych.</p> <p>Ćwiczenia – metoda problemowa/metody aktywizujące, projekt. Metoda podająca: wyjaśnienie, objaśnienie z wykorzystaniem materiałów multimedialnych.</p>		

Sposoby weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta:

Weryfikacja efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności następuje podczas kolokwium. Weryfikacja efektów kształcenia w zakresie umiejętności i kompetencji następuje podczas oceny projektu zajęć terapeutycznych.

Forma i warunki zaliczenia:

Zaliczenie na ocenę. Warunek zaliczenia to uzyskanie co najmniej 51% ogólnej liczby punktów ze wszystkich form zaliczenia. Kryterium oceny:

91-100% - 5,0; 81-90% - 4,5; 71-80% - 4,0; 61-70% - 3,5; 51-60% - 3,0; 50-0% - 2,0.

Sposób uzyskania punktów:

1. Zaliczenie pisemne: 15 pkt.
2. zajęcia praktyczne: 20 pkt.

Poprawa zgodna z regulaminem studiów.

Bilans punktów ECTS:

Studia stacjonarne

Aktywność	Obciążenie studenta
Udział w wykładach	15
Udział w ćwiczeniach	30
Samodzielne przygotowanie się do ćwiczeń	15
Udział w konsultacjach godz. z przedmiotu	5
Samodzielne przygotowanie się do kolokwium	15
Przygotowanie się do zaliczenia	20
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	100
Punkty ECTS za przedmiot	4

Sylabus przedmiotu / modułu kształcenia		
Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia:		Metodyka pracy z dzieckiem zdrowym
Nazwa w języku angielskim:		Therapeutic methods of working with people
Język wykładowy:	polski	
Kierunek studiów, dla którego przedmiot jest oferowany:		zoopsychologia z animaloterapią
Jednostka realizująca:		Instytut Pedagogiki
Rodzaj przedmiotu/modułu kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny):		obowiązkowy
Poziom modułu kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia):		pierwszego
Rok studiów:	drugi	
Semestr:	czwarty	
Liczba punktów ECTS:	1	
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu:		dr Sabina Wieruszewska - Duraj
Imię i nazwisko prowadzących zajęcia:		dr Sabina Wieruszewska - Duraj
Założenia i cele przedmiotu:		Celem przedmiotu jest wyposażenie studentów w umiejętności pracy i komunikacji z dziećmi a także umiejętności indywidualnego doboru metod do ich potrzeb
Symbol efektu	Efekt uczenia się: WIEDZA	Symbol efektu kierunkowego
W_01	Zna i rozumie metody wspomagające proces edukacji osób zdrowych, pochodzących z różnych środowisk	K_W27
Symbol efektu	Efekt uczenia się: UMIEJĘTNOŚCI	Symbol efektu kierunkowego
U_01	Potrafi budować relację w grupie społecznej oraz pracować nad kształtowaniem prawidłowych postaw, reakcji i zachowań jej członków	K_U13
Symbol efektu	Efekt uczenia się: KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Symbol efektu kierunkowego
K_01	Jest gotów do odpowiedzialności zawodowej, etycznej i społecznej w zakresie wykonywania zadań edukacyjnych	K_K05
Forma i typy zajęć:		Ćwiczenia
Wymagania wstępne i dodatkowe:		

Podstawowa znajomość pedagogiki ogólnej, specjalnej. Znajomość podstawowych terminów pedagogicznych. Wiedza na temat rozwoju społecznego.

Treści modułu kształcenia:

1. Wprowadzenie do zajęć. Przedstawienie treści, efektów kształcenia i sposobów ich weryfikacji oraz literatury przedmiotu.
2. Cele i zadania metod edukacyjno- terapeutycznych.
- ciekawość i zainteresowania dziecka jako warunek skuteczności oddziaływań edukacyjno – terapeutycznych.
3. Możliwości wykorzystania rówieśniczego tutoring w edukacji dzieci
4. Relacje dziecięce
5. Metody usprawniające funkcjonowanie percepcyjno – motoryczne:
  - a. Weroniki Sherborne.
  - b. Kinezylogii Edukacyjnej.
  - c. Malowania dziesięcioma palcami.
  - d. Terapia integracji sensorycznej.
  - e. N.C Kephart
  - f. terapia taktylna S. Masgutowej
6. Metody usprawniające funkcjonowanie poznawczo – komunikacyjne
  - a. Metoda dobrego startu M. Bogdanowicz
  - b. Metoda Marii Montesorii.
  - c. Metoda F. Affolter.
  - d. Metoda B. Zakrzewskiej.
7. Metody usprawniające funkcjonowanie społeczne:
  - a. Muzykoterapia
  - b. Biblioterapia
  - c. Trening relaksacyjny
  - d. Choreoterapia.

Literatura podstawowa:

1. Bogdanowicz M. (2000). Integracja percepcyjno-motoryczna. Terapia – diagnoza terapia. Warszawa: Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, s.125-144.
2. Cramer D. (1990). Uprawianie muzyki z dziećmi i młodzieżą. W: Sękowska Z. (red.), Teoria i praktyka pedagogiki specjalnej. Lublin: Wydawnictwo UMCS

Literatura dodatkowa:

1. Wosik-Kawali D., Zubrzyckiej-Maciąg T. (red.), Kompetencje diagnostyczne i terapeutyczne nauczyciela, Oficyna Wydawnicza IMPULS, Kraków 2013 r.

Planowane formy/działania/metody dydaktyczne:

Zajęcia są prowadzone z wykorzystaniem metod aktywnych, metody problemowe

Formy: praca grupowa, zbiorowa, indywidualna

Sposoby weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta:

Efekty z umiejętności będą weryfikowane za pomocą rozwiązywania zadań problemowych podczas zajęć ćwiczeniowych a także na podstawie przygotowanego i zrealizowanego scenariusza zajęć

wykorzystującego konkretną metodę terapii wraz z samodzielnie przygotowanymi pomocami dydaktycznymi.

Forma i warunki zaliczenia:

Przedmiot kończy się zaliczeniem na ocenę, podstawą zaliczenia jest uzyskanie odpowiedniej sumy punktów z wyznaczonych zadań weryfikujących efekty kształcenia.

Podstawą uzyskania zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie łącznie za wszystkie zadania co najmniej 51% punktów.

Sumę uzyskanych przez studenta punktów przelicza się na oceny następująco:0-

50% ocena niedostateczna

51% ocena dostateczna

61% ocena dostateczny plus

71% ocena dobra

81% ocena dobry z plusem

91% ocena bardzo dobra

Poprawa dla studentów, którzy nie uzyskali łącznie co najmniej 51 % – zaliczenie ustne obejmujące treści przedmiotu. Student losuje trzy zagadnienia. Omówienie każdego z tych zagadnień oceniane jest przy zastosowaniu skali ocen: 2; 3,0; 3,5; 4,0; 4,5; 5,0. Ocenę końcową stanowi średnia trzech ocen.

Bilans punktów ECTS:

Studia stacjonarne

Aktywność	Obciążenie studenta
Ćwiczenia	15
Studiowanie literatury przedmiotu przez studenta	5
Praca samodzielna studenta, przygotowanie do ćwiczeń	5
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25
Punkty ECTS za przedmiot	1

Sylabus przedmiotu / modułu kształcenia		
Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia:		Metodyka pracy z osobą z zaburzeniami słuchu i wzroku
Nazwa w języku angielskim:		Methodology of working with a person with hearing and vision impairment
Język wykładowy:	polski	
Kierunek studiów, dla którego przedmiot jest oferowany:		zoopsychologia z animaloterapią
Jednostka realizująca:	Instytut Pedagogiki	
Rodzaj przedmiotu/modułu kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny):		obowiązkowy
Poziom modułu kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia):		pierwszego stopnia
Rok studiów:	drugi	
Semestr:	czwarty	
Liczba punktów ECTS:	1	
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu:		dr Beata Trębicka-Postrzygacz
Imię i nazwisko prowadzących zajęcia:		dr Katarzyna Skalska
Założenia i cele przedmiotu:		Zdobycie wiedzy o przyczynach uszkodzeń narządu słuchu i wzroku oraz o klasyfikacjach niepełnosprawności wynikających z uszkodzenia słuchu i wzroku; zdobycie umiejętności diagnozy i planowania pracy z dzieckiem z uszkodzonym narządem słuchu i wzroku.
Symbol efektu	Efekt uczenia się: WIEDZA	Symbol efektu kierunkowego
K_01	Zna i rozumie podstawowe pojęcia z zakresu rozwoju człowieka, możliwości występowania ograniczeń i zaburzeń w sferze wzroku i słuchu	K_W28
Symbol efektu	Efekt uczenia się: UMIEJĘTNOŚCI	Symbol efektu kierunkowego
U_01	Student potrafi zaplanować i zorganizować warsztat pracy na poziomie działań terapeutycznych.	K_U21
Symbol efektu	Efekt uczenia się: KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Symbol efektu kierunkowego
K_01	Jest gotów do odpowiedzialności zawodowej, etycznej i społecznej w zakresie działań na rzecz osób z uszkodzonym narządem wzroku i słuchu	K_K05
Forma i typy zajęć:		Ćwiczenia
Wymagania wstępne i dodatkowe:		

Podstawowa wiedza z zakresu pedagogiki specjalnej.

Treści modułu kształcenia:

Podstawowa terminologia zaburzeń słuchu i wzroku.

Etiologia powstawania zaburzeń spowodowanych uszkodzeniem słuchu i wzroku. Identyfikacja trudności edukacyjnych dziecka z uszkodzonym narządem słuchu i wzroku. Diagnoza funkcjonalna dziecka z uszkodzonym narządem słuchu i wzroku.

Metody, formy i zasady pracy z uczniem z uszkodzonym słuchem i wzrokiem.

Technologie wspomagające pracę z dziećmi z uszkodzeniami słuchu i wzroku. Problemy rodziców/opiekunów dziecka z uszkodzonym narządem słuchu i wzroku.

Problemy dotyczące diagnozy i terapii małych dzieci z uszkodzonym narządem słuchu i wzroku.

Trudności wynikające z uszkodzenia słuchu i wzroku.

Zasady pracy wspomagające proces edukacyjny dzieci z uszkodzonym narządem słuchu i wzroku.

Sposoby oceny postępów w rewalidacji dziecka z uszkodzeniem słuchu i wzroku.

Przegląd sposobów komunikowania się osób z uszkodzeniem słuchu: metoda kombinowana, totalna, słuchowa, oralna, migowa, daktylna.

Literatura podstawowa:

Dłużniewska, A., Model pracy z uczniem niesłyszącym lub słabo słyszającym, (w:) Podniesienie efektywności kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Materiały dla nauczycieli, MEN, Warszawa 2010, s. 88-127.

Szczepankowski B., Wspomaganie rozwoju dziecka niesłyszącego, „Audiofonologia pedagogiczna”, Wyd. Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Warszawa 2009.

Csanyi Y., Słuchowo-werbalne wychowanie dzieci z uszkodzonym słuchem, PWN, Warszawa 1994.

Literatura dodatkowa:

Krakowiak K., Studia i szkice o wychowaniu dzieci z uszkodzonym słuchem, Wyd. KUL, Lublin 2006.

Eckert U., Problemy wczesnej opieki nad dziećmi z zaburzeniami w rozwoju, (w:) Eckert U., Poznański K., Pedagogika specjalna w Polsce, WSPS, Warszawa 1992.

Cytowska, B., Winczura, B. (red.) Wczesna interwencja i wspomaganie rozwoju małego dziecka, Impuls, Kraków 2006.

Planowane formy/działania/metody dydaktyczne:

Ćwiczenia - prezentacje multimedialne.

Sposoby weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta:

Efekty sprawdzane będą podczas prezentowania przez studenta wybranego przez siebie zagadnienia z zakresu treści kształcenia niniejszego przedmiotu, w formie prezentacji multimedialnej.

Forma i warunki zaliczenia:

Przedmiot kończy się zaliczeniem z oceną.

Zaliczenie przedmiotu odbywa się na podstawie opracowania i zaprezentowania przez studenta wybranego przez siebie zagadnienia z zakresu treści kształcenia niniejszego przedmiotu, w formie prezentacji multimedialnej.

Poprawa dla studentów: zaliczenie ustne obejmujące zagadnienia omawiane na ćwiczeniach. Student losuje, a następnie omawia 3 zagadnienia. Omówienie każdego z tych zagadnień ocenia się przy zastosowaniu skali ocen: 2; 3; 3,5; 4; 4,5; 5. Średnia tych ocen stanowi ocenę końcową.

Bilans punktów ECTS:

Studia stacjonarne

Aktywność	Obciążenie studenta
Ćwiczenia	15
Praca samodzielna studenta	10
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25
Punkty ECTS za przedmiot	1

Sylabus przedmiotu / modułu kształcenia		
Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia:		Metodyka pracy z osobą z zaburzeniami integracji sensorycznej
Nazwa w języku angielskim:		Methodology of working with a person with sensory integration disorders
Język wykładowy:	polski	
Kierunek studiów, dla którego przedmiot jest oferowany:		zoopsychologia z animaloterapią
Jednostka realizująca:	Instytut Pedagogiki	
Rodzaj przedmiotu/modułu kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny):		obowiązkowy
Poziom modułu kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia):		pierwszego stopnia
Rok studiów:	drugi	
Semestr:	czwarty	
Liczba punktów ECTS:	1	
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu:		dr Małgorzata Wiśniewska
Imię i nazwisko prowadzących zajęcia:		dr Małgorzata Wiśniewska
Założenia i cele przedmiotu:		Zdobycie wiedzy o przyczynach zaburzeń integracji sensorycznej oraz zdobycie umiejętności diagnozy i planowania pracy z dzieckiem z zaburzeniem integracji sensorycznej.
Symbol efektu	Efekt uczenia się: WIEDZA	Symbol efektu kierunkowego
W_01	Zna i rozumie podstawowe pojęcia z zakresu rozwoju człowieka, możliwości występowania ograniczeń w sferze integracji sensorycznej	K_W28
Symbol efektu	Efekt uczenia się: UMIEJĘTNOŚCI	Symbol efektu kierunkowego
U_01	Zaplanować i zorganizować warsztat pracy na poziomie symulacji działań terapeutycznych w odniesieniu do dziecka z zaburzeniem integracji sensorycznej	K_U21
Symbol efektu	Efekt uczenia się: KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Symbol efektu kierunkowego
K_01	Jest gotów do krytycznej oceny odbieranych treści, uznawania jej znaczenia w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych występujących w metodyce pracy z osobą z zaburzeniem integracji sensorycznej	K_K06
Forma i typy zajęć:	ćwiczenia 15 godz.	

Wymagania wstępne i dodatkowe:

Pedagogika specjalna

Treści modułu kształcenia:

1. Poznanie teorii integracji sensorycznej J. Ayres.
2. Ocena funkcjonowania poszczególnych zmysłów.
3. Rodzaje zaburzeń sensoryczno-motorycznych.
4. Poznanie metod stymulowania poszczególnych zmysłów.
5. Ocena efektywności terapii.

Literatura podstawowa:

- Błęszyński J.J., Terapie wspomagające rozwój osób z autyzmem, Impuls Kraków 2005
- Eliot Lise, Co się tam dzieje. Jak rozwija się mózg i umysł w pierwszych pięciu latach życia, Media Rodzinna
- Maas V.F., Integracja sensoryczna a neuronauka – od narodzin do starości, Fundacja Innowacja W-wa 2007
- Mass V.F., Uczenie się przez zmysły. Wprowadzenie do teorii integracji sensorycznej dla rodziców i specjalistów, Warszawa. WSiP 1998
- Odowska – Szlachcic B., Metoda integracji sensorycznej we wspomaganie rozwoju mowy dziecka z uszkodzeniami ośrodkowego układu nerwowego, Harmonia 2010

Literatura dodatkowa:

- Delacato C.H. „Dziwne, niepojęte, autystyczne dziecko, Warszawa. Synapsis 1995
- Grandin T., Myślenie obrazami, Synapsis
- Notbohm E., 10 rzeczy, o których chciałoby ci powiedzieć dziecko z autyzmem, Świat książki Warszawa 2010
- O inkluzji społecznej z różnych stron, red. Beata Bocian-Waszkiewicz, Aneta Niewęglowska, Małgorzata Wiśniewska, Siedlce 2017
- Olechnowicz H., Wokół autyzmu. Fakty, skojarzenia, refleksje, Warszawa. WSiP 2004
- Pisula E., Autyzm. Przyczyny symptomy, terapia, Harmonia 2010
- Wadsworth B.J. „Teoria Piageta. Poznawczy i emocjonalny rozwój dziecka, WSIP 1998
- Wojciechowska H., Masgutowa – Hawryluk S., Kynoterapia w integracji odruchów, Fundacja kynoterapeutyczna „Właśnie tak” W-wa – Bydgoszcz 2006

Planowane formy/działania/metody dydaktyczne:

Ćwiczenia w oparciu o metody problemowe i praktyczne

Sposoby weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta:

Weryfikacja efektów kształcenia na podstawie opracowania i zaprezentowania przez studenta indywidualnego programu sensorycznego.

Forma i warunki zaliczenia:

Zaliczenie z oceną na podstawie zaprezentowanego przez studenta programu. Skala ocen wg punktów:

- 50% pkt.- 2,0,
- 51%-60% pkt. - 3,0;
- 61%-70% pkt. - 3,5;

- 71%-80% pkt.- 4,0;
- 81%-90% pkt.- 4,5;

więcej niż 91% pkt. – 5.

Bilans punktów ECTS:

Studia stacjonarne

Aktywność	Obciążenie studenta
Ćwiczenia	15 godz.
Studiowanie literatury przedmiotu przez studenta	5 godz.
Praca samodzielna studenta, przygotowanie do ćwiczeń	5 godz.
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25 godz.
Punkty ECTS za przedmiot	1

Sylabus przedmiotu / modułu kształcenia		
Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia:		Użytkowanie i zachowanie psów
Nazwa w języku angielskim:		The behavior and usage of dogs
Język wykładowy:	polski	
Kierunek studiów, dla którego przedmiot jest oferowany:		zoopsychologia z animaloterapią
Jednostka realizująca:	Instytut Zootechniki i Rybactwa	
Rodzaj przedmiotu/modułu kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny):		obowiązkowy
Poziom modułu kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia):		pierwszego
Rok studiów:	drugi	
Semestr:	czwarty	
Liczba punktów ECTS:	2	
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu:		dr inż. Elżbieta Horoszewicz
Imię i nazwisko prowadzących zajęcia:		dr inż. Elżbieta Horoszewicz, mgr inż. Anna Jakubczak
Założenia i cele przedmiotu:		Przedmiot wprowadza w pojęcia związane z etologią psów oraz roli psa w życiu człowieka
Symbol efektu	Efekt uczenia się: WIEDZA	Symbol efektu kierunkowego
W_01	Zna procesy zapewniające prawidłowe funkcjonowanie psów w środowisku.	K_W03
W_02	Zna sposoby użytkowania psów.	K_W18
Symbol efektu	Efekt uczenia się: UMIEJĘTNOŚCI	Symbol efektu kierunkowego
U_01	Posiada umiejętność interpretowania roli człowieka w użytkowaniu psów.	K_U05
U_02	Posiada umiejętność zaplanowania i zorganizowania warsztatu pracy na poziomie wykorzystania zwierząt w rekreacji i hobbystycznie.	K_U21
Symbol efektu	Efekt uczenia się: KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Symbol efektu kierunkowego
K_01	Ma świadomość zawodowej odpowiedzialności za zwierzę.	K_K07
K_02	Jest kreatywny w organizowaniu pracy.	K_K09
Forma i typy zajęć:		Wykłady, ćwiczenia lab

Wymagania wstępne i dodatkowe:	
Etologia, Genetyka Behawioralna	
Treści modułu kształcenia:	
Rozwój psychiczny psów. Temperament. Biometryczna charakterystyka psów. Psy pracujące w służbach mundurowych. Psy pracujące w służbach socjalnych. Rola psów w pasterstwie. Psy stróżujące. Psy myśliwskie. Psy pracujące w ratownictwie. Psy pracujące w zaprzęgach.	
Literatura podstawowa:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Monkiewicz J., Wajdzik J., Rogowska-Sobota K. - Kynologia wiedza o psie. Wrocław 2020 2. Kuźniewicz J., Kuźniewicz G. – Metody szkolenia i sposoby użytkowania psów. Wrocław 2005. 	
Literatura dodatkowa:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Oeser E. – Człowiek i pies. Historia przyjaźni. Bellona 2009. 2. Prasa branżowa 	
Planowane formy/działania/metody dydaktyczne:	
<p>Wykład z wykorzystaniem materiałów multimedialnych,</p> <p>Ćwiczenia – metoda problemowa/metody aktywizujące: dyskusja związana z ćwiczeniami, zadania, projekt.</p> <p>Metoda podająca: wyjaśnienie i objaśnienie z wykorzystaniem materiałów multimedialnych</p>	
Sposoby weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta:	
Weryfikacja efektów uczenia w zakresie wiedzy, umiejętności następuje podczas kolokwium. Weryfikacja efektów uczenia w zakresie umiejętności i kompetencji następuje podczas wykonania projektu, zadania.	
Forma i warunki zaliczenia:	
<p>Warunek zaliczenia to uzyskanie co najmniej 51% ogólnej liczby punktów ze wszystkich form zaliczenia.</p> <p>Kryterium oceny: 91-100% - 5,0; 81-90% - 4,5; 71-80% - 4,0; 61-70% - 3,5; 51-60% - 3,0; 50-0% - 2,0.</p> <p>Sposób uzyskania punktów:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Egzamin pisemny: 30 pkt. 2. Ćwiczenia: 20 pkt. <p>Poprawy: zgodne z regulaminem studiów</p>	
Bilans punktów ECTS:	
Studia stacjonarne	
Aktywność	Obciążenie studenta
Udział w wykładach	15
Udział w ćwiczeniach	15

Samodzielne przygotowanie się do ćwiczeń	5
Udział w konsultacjach godz. z przedmiotu	5
Samodzielne przygotowanie się do kolokwium	5
Przygotowanie się do egzaminu i obecność na egzaminie	5
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	50
Punkty ECTS za przedmiot	2

Sylabus przedmiotu / modułu kształcenia		
Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia:	Praktyka pedagogiczna metodyczna	
Nazwa w języku angielskim:	Teaching professional practice	
Język wykładowy:	Polski	
Kierunek studiów, dla którego przedmiot jest oferowany:	Zoopsychologia z animaloterapią	
Jednostka realizująca:	Instytut Zootechniki i Rybactwa/ Instytut Pedagogiki	
Rodzaj przedmiotu/modułu kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny):	Obowiązkowy	
Poziom modułu kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia):	Studia pierwszego stopnia	
Rok studiów:	Drugi	
Semestr:	Czwarty	
Liczba punktów ECTS:	4	
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu:	dr inż. Elżbieta Horoszewicz	
Imię i nazwisko prowadzących zajęcia:	dr inż. Elżbieta Horoszewicz	
Założenia i cele przedmiotu:	Obejmuje obserwację i uczestnictwo w różnych formach działalności pedagogicznej placówek, realizowanych przez wychowawców klas i grup wychowawczych, psychologów, pedagogów szkolnych i kadrę placówek oraz samodzielną realizację zadań pedagogicznych zgodnych z założeniami placówki. Podstawowym założeniem realizacji praktyki pedagogicznej jest nabywanie przez studenta kompetencji opiekuńczo-wychowawczych i metodycznych. Praktyka zgodna ze standardami przygotowania pedagogicznego.	
Symbol efektu	Efekt uczenia się: WIEDZA	Symbol efektu kierunkowego
W_01	Zna i rozumie zadania dydaktyczne realizowane przez placówkę oświatową	K_W24
W_02	Zna i rozumie sposób funkcjonowania oraz organizację pracy dydaktycznej placówki oświatowej, np. szkoły.	K_W27
W_03	Zna rodzaje dokumentacji działalności dydaktycznej prowadzonej w placówce oświatowej.	K_W27
Symbol efektu	Efekt uczenia się: UMIEJĘTNOŚCI	Symbol efektu kierunkowego
U_01	Potrafi wyciągnąć wnioski z obserwacji pracy dydaktycznej nauczyciela, jego interakcji z uczniami oraz sposobu planowania i przeprowadzania zajęć dydaktycznych; aktywnie obserwować stosowane przez nauczyciela metody i formy pracy oraz wykorzystywane pomoce dydaktyczne, a także sposoby oceniania uczniów oraz zadawania i sprawdzania pracy domowej	K_U16

U_02	Potrafi zaplanować i przeprowadzić pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych serię lekcji lub zajęć	K_U21
U_03	Potrafi analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania dydaktycznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk	K_U21
Symbol efektu	Efekt uczenia się: KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Symbol efektu kierunkowego
K_01	skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych i nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy dydaktycznej oraz rozwijania umiejętności wychowawczych.	K_K03
Forma i typy zajęć:	Praktyka ciągła w wymiarze 90 godz.	
Wymagania wstępne i dodatkowe:		
Wiedza i umiejętności z zakresu pedagogiki, psychologii i subdyscyplin pedagogicznych.		
Treści modułu kształcenia:		
<p>Specyfika placówki/instytucji: zadania edukacyjne, opiekuńczo- wychowawcze, terapeutyczne, sposoby funkcjonowania i organizacji pracy kadry, dokumentacja placówki w aspekcie działalności opiekuńczo-wychowawczej i terapeutycznej. Obserwacja pedagogiczna: aktywności formalnych i nieformalnych grup wychowanków i podopiecznych, aktywności poszczególnych wychowanków i podopiecznych, w tym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, interakcji pracownik – wychowanek, podopieczny oraz interakcji między nimi, procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w grupach wychowanków i podopiecznych, ich prawidłowości i zakłócenia, czynności opiekuna praktyk, integrowania przez opiekuna praktyk działalności opiekuńczej, wychowawczej i terapeutycznej, dynamiki grupy, ról pełnionych przez uczestników grupy, zachowań i postaw wychowanków i podopiecznych, zadań opiekuna praktyk w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny w grupie. Współdziałanie z opiekunem praktyki: opieka i nadzór nad grupą oraz zapewnianie bezpieczeństwa, podejmowanie działań opiekuńczych, wychowawczych i terapeutycznych wynikających z zastanych sytuacji, podejmowanie czynności opiekuńczych oraz prowadzenie zorganizowanych zajęć wychowawczych i terapeutycznych. Kompetencje pedagogiczne: diagnoza dynamiki grupy oraz pozycji jednostek w grupie, poznawanie wychowanków i podopiecznych, ich sytuacji społecznej, potrzeb, zainteresowań i zdolności, a także określanie poziomu rozwoju oraz wstępne diagnozowanie dysfunkcji i zaburzeń, opieka nad grupą w toku spontanicznej aktywności wychowanków i podopiecznych (także poza terenem placówki), organizacja i prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych i terapeutycznych w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze, indywidualna praca z wychowankami i podopiecznymi, działania wychowawcze o charakterze interwencyjnym w sytuacjach konfliktu, zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych lub nieprzestrzegania ustalonych zasad. Analiza i interpretacja zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych: prowadzenie dokumentacji praktyki, konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką, ocena własnego funkcjonowania w toku realizowania zadań opiekuńczo-wychowawczych i terapeutycznych (dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron), ocena przebiegu prowadzonych działań oraz realizacji zamierzonych celów, konsultacje z opiekunem praktyki w celu omawiania obserwowanych sytuacji i przeprowadzanych działań.</p>		
Literatura podstawowa:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Fontana D., Psychologia dla nauczycieli, Wyd. Zysk i S-ka, Poznań 1998 2. Skałbiana B., Diagnostyka pedagogiczna. Wybrane problemy badawcze i rozwiązania praktyczne. Wyd. Impuls Kraków 2011 		
Literatura dodatkowa:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Artykuły z czasopism 		

Planowane formy/działania/metody dydaktyczne:	
Formy: indywidualna	
Sposoby weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta:	
Realizacja zadań praktyki pedagogicznej zawartej w Programie praktyki. Poprawnie wypełniona dokumentacja praktyki. Weryfikacja efektów uczenia się dokonana zostanie na podstawie stopnia realizacji zadań praktyki pedagogicznej metodycznej zawartych w Ocenie praktyki pedagogicznej 90 godzinnej dla studentów studiów I stopnia na kierunku zoopsychologia z animaloterapią.	
Forma i warunki zaliczenia:	
Zaliczenie z oceną. Ocena wystawiona na podstawie dokumentacji praktyki, zgodnej z Programem praktyki ciągłej pedagogicznej metodycznej.	
Bilans punktów ECTS:	
Studia stacjonarne	
Aktywność	Obciążenie studenta
Praktyka ciągła w placówkach oświatowych	90 godzin
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	90 godzin
Punkty ECTS za przedmiot	4

Sylabus przedmiotu / modułu kształcenia		
Nazwa przedmiotu/modułu kształcenia:	Praktyka metodyczna śródroczna	
Nazwa w języku angielskim:	Teaching professional practice	
Język wykładowy:	Polski	
Kierunek studiów, dla którego przedmiot jest oferowany:	Zoopsychologia z animaloterapią	
Jednostka realizująca:	Instytut Zootechniki i Rybactwa/ Instytut Pedagogiki	
Rodzaj przedmiotu/modułu kształcenia (obowiązkowy/fakultatywny):	Obowiązkowy	
Poziom modułu kształcenia (np. pierwszego lub drugiego stopnia):	Studia pierwszego stopnia	
Rok studiów:	Drugi	
Semestr:	Czwarty	
Liczba punktów ECTS:	1	
Imię i nazwisko koordynatora przedmiotu:	dr inż. Elżbieta Horoszewicz	
Imię i nazwisko prowadzących zajęcia:	dr inż. Elżbieta Horoszewicz	
Założenia i cele przedmiotu:	Obejmuje obserwację i uczestnictwo w różnych formach działalności pedagogicznej placówek, realizowanych przez wychowawców klas i grup wychowawczych, psychologów, pedagogów szkolnych i kadrę placówek oraz samodzielną realizację zadań pedagogicznych zgodnych z założeniami placówki. Podstawowym założeniem realizacji praktyki pedagogicznej jest nabywanie przez studenta kompetencji opiekuńczo-wychowawczych i metodycznych. Praktyka zgodna ze standardami przygotowania pedagogicznego.	
Symbol efektu	Efekt uczenia się: WIEDZA	Symbol efektu kierunkowego
W_01	Zna i rozumie zadania dydaktyczne realizowane przez placówkę oświatową	K_W24
W_02	Zna i rozumie sposób funkcjonowania oraz organizację pracy dydaktycznej placówki oświatowej, np. szkoły.	K_W27
W_03	Zna rodzaje dokumentacji działalności dydaktycznej prowadzonej w placówce oświatowej.	K_W27
Symbol efektu	Efekt uczenia się: UMIEJĘTNOŚCI	Symbol efektu kierunkowego
U_01	Potrafi wyciągnąć wnioski z obserwacji pracy dydaktycznej nauczyciela, jego interakcji z uczniami oraz sposobu planowania i przeprowadzania zajęć dydaktycznych; aktywnie obserwować stosowane przez nauczyciela metody i formy pracy oraz wykorzystywane pomoce dydaktyczne, a także sposoby oceniania uczniów oraz zadawania i sprawdzania pracy domowej	K_U16

U_02	Potrafi zaplanować i przeprowadzić pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych serię lekcji lub zajęć	K_U21
U_03	Potrafi analizować, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania dydaktycznego, sytuacje i zdarzenia pedagogiczne zaobserwowane lub doświadczane w czasie praktyk	K_U21
Symbol efektu	Efekt uczenia się: KOMPETENCJE SPOŁECZNE	Symbol efektu kierunkowego
K_01	skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych i nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy dydaktycznej oraz rozwijania umiejętności wychowawczych.	K_K03

Forma i typy zajęć: Ćwiczenia – 15 godz.

Wymagania wstępne i dodatkowe:

Wiedza i umiejętności z zakresu pedagogiki, psychologii i subdyscyplin pedagogicznych.

Treści modułu kształcenia:

Specyfika placówki/instytucji: zadania edukacyjne, opiekuńczo- wychowawcze, terapeutyczne, sposoby funkcjonowania i organizacji pracy kadry, dokumentacja placówki w aspekcie działalności opiekuńczo-wychowawczej i terapeutycznej. Obserwacja pedagogiczna: aktywności formalnych i nieformalnych grup wychowanków i podopiecznych, aktywności poszczególnych wychowanków i podopiecznych, w tym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, interakcji pracownik – wychowanek, podopieczny oraz interakcji między nimi, procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w grupach wychowanków i podopiecznych, ich prawidłowości i zakłócenia, czynności opiekuna praktyk, integrowania przez opiekuna praktyk działalności opiekuńczej, wychowawczej i terapeutycznej, dynamiki grupy, ról pełnionych przez uczestników grupy, zachowań i postaw wychowanków i podopiecznych, zadań opiekuna praktyk w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i zachowania dyscypliny w grupie. Współdziałanie z opiekunem praktyki: opieka i nadzór nad grupą oraz zapewnianie bezpieczeństwa, podejmowanie działań opiekuńczych, wychowawczych i terapeutycznych wynikających z zastanych sytuacji, podejmowanie czynności opiekuńczych oraz prowadzenie zorganizowanych zajęć wychowawczych i terapeutycznych. Kompetencje pedagogiczne: diagnoza dynamiki grupy oraz pozycji jednostek w grupie, poznawanie wychowanków i podopiecznych, ich sytuacji społecznej, potrzeb, zainteresowań i zdolności, a także określanie poziomu rozwoju oraz wstępne diagnozowanie dysfunkcji i zaburzeń, opieka nad grupą w toku spontanicznej aktywności wychowanków i podopiecznych (także poza terenem placówki), organizacja i prowadzenie zajęć opiekuńczo-wychowawczych i terapeutycznych w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze, indywidualna praca z wychowankami i podopiecznymi, działania wychowawcze o charakterze interwencyjnym w sytuacjach konfliktu, zagrożenia bezpieczeństwa, naruszania praw innych lub nieprzestrzegania ustalonych zasad. Analiza i interpretacja zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych: prowadzenie dokumentacji praktyki, konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyką, ocena własnego funkcjonowania w toku realizowania zadań opiekuńczo-wychowawczych i terapeutycznych (dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron), ocena przebiegu prowadzonych działań oraz realizacji zamierzonych celów, konsultacje z opiekunem praktyki w celu omawiania obserwowanych sytuacji i przeprowadzanych działań.

Literatura podstawowa:

- Fontana D., Psychologia dla nauczycieli, Wyd. Zysk i S-ka, Poznań 1998
- Skałbiana B., Diagnostyka pedagogiczna. Wybrane problemy badawcze i rozwiązania praktyczne. Wyd. Impuls Kraków 2011

Literatura dodatkowa:

- Artykuły z czasopism

Planowane formy/działania/metody dydaktyczne:	
Formy: indywidualna	
Sposoby weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studenta:	
Zaliczenie na ocenę. Poprawnie wypełniona dokumentacja praktyki – arkusz obserwacyjny z zajęć w placówce oświatowej. Weryfikacja efektów uczenia się dokonana zostanie na podstawie stopnia realizacji zadań praktyki pedagogicznej metodycznej zawartych w treściach przedmiotu – aspekty te mają zostać zarejestrowane przez studenta w arkuszu obserwacyjnym (z dodatkowym załącznikiem w formie scenariusza zajęć edukacyjno-terapeutycznych z zasobami edukacyjnymi – środkami dydaktycznymi).	
Forma i warunki zaliczenia:	
Zaliczenie z oceną. Ocena wystawiona na podstawie dokumentacji praktyki – arkusza obserwacyjnego(z dodatkowym załącznikiem w formie scenariusza zajęć edukacyjno-terapeutycznych z zasobami edukacyjnymi – środkami dydaktycznymi)..	
Bilans punktów ECTS:	
Studia stacjonarne	
Aktywność	Obciążenie studenta
Ćwiczenia	15 godzin
Praca samodzielna – przygotowanie do zajęć	5 godzin
Praca samodzielna – przygotowanie arkusza obserwacyjnego z zajęć w placówce	5 godzin
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	25 godzin
Punkty ECTS za przedmiot	1